СЕРИЈАЛНА
614/22

ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА
ЗАВИЧАЈНИ ФОНД
Инв. бр. 869
ЧАЧАК

БИБЛИОТЕКА
КУРШУМ МИЛОЈРАГА
Посебни бр. ——

ДРАГАЧЕВСКИ ШРУБАЧ

БРОЈ 19 ЦЕНА 500 дин.
ГУЧА, 26 — 28. АВГУСТ 1988.

□ Десет деценија задругарства у Драгачеву

ЈЕДАН ЗА СВЕ — СВИ ЗА ЈЕДНОГА

Навршава се десет деценија од формирања првих земљоделских задруга у Драгачеву. Десет деценија у знаку оног задругарског „РУКА — РУЦИ". Заиста: „ЈЕДАН ЗА СВЕ — СВИ ЗА ЈЕДНОГА"...

Иницири су били — иако се не заборави — житељи Горачића и Губеревца, који су 3. априла (по старом календару) 1898. године потписали „међусобни уговор" и основали прву земљоделску задругу у Драгачеву — кредитну на иницијативу учитеља Радомира Вујовића, општинског писара Раде Плазинића и земљоделца Добомира Јоксимовића. Учинили су ово само коју годину касније од селака у Вранову, оснивача прве земљоделске задруге у Србији. Те, 1898 године, основана је и Драгачевска земљоделска задруга. Нешто касније овакву установу основали су житељи општине Гуче, на каснје. Њихов пример следили су становници Мирсаљца, Виче, Котраже, Каоне, Дљина, Прилипца, Граба, Зеока, Доње Краварице...

Били су ово мали кредитни завоји и штедионице, али и установе просветно-културног карактера, у којима се одлучивало непосредно на скупштинама, а управни и надзорни одбор — под контролом свих задругара. Посебан орган био је суд добрих људи, чији су чланови представљали по савести и здравом разуму, по нормама народног обичајног права, правде и правичности. Задруге су, поред узимања новца на штедњу и давања позајмица са поволјним каматама, набављале и пре, за то време савремене, машине и обраду земље и прераду пољопривредних производа, које су било колективно власништво.

Тај први замах зауставио је сурови први светски рат, у коме је погинуло више од сто задругара. Али, чим су се ратни вихори разнили — задругарство је препорођено. Поред кредитних, осниване су и разне набавно-продајне, здравствене, сточарске, воћарске и неке друге задруге, преко којих су се задругари опирали економским кризама и после 1930. године настојале да помогну у иницијативу земљоделничких дугова. Опет са геслом „ЈЕДАН ЗА СВЕ — СВИ ЗА ЈЕДНОГА"!

Успелино је нови рат, у коме су се најнапреднији задругари сврстали под борбени барјак Драгачевског батаљона Чачанског ПОН одреда „Др Драгиша Мишовић", заједно са својим политичким комесаром Милојком Бирјаковићем, задругаром из Вирова.

У слободној земљи, после 1945. године, драгачевско задругарство доживљавало је пламе и осеке, делило је судбину свих друштвено-економских трансформација, али задржало, у упаривању пољопривредне производње и преображају села, своје изворне принципе: поштења и економије. Савремени задругари радовали су се, као и њихови претходници, високим приносима и добрим пословним успесима задруга и пољопривредних организација, туговали када је бивало супротно. Радост славили трубом, неуспеле претварали у нови полет: „РУКА — РУЦИ", „ЈЕДАН ЗА СВЕ — СВИ ЗА ЈЕДНОГА".

Девет деценија развијало се земљоделничко задругарство у Драгачеву. Почивало је од једног динара месечне штедње, стигло до снажних пољопривредних организација: „Воћар — продукт" у Гучи и „Воћар — Драгачево" у Котражи, са једном научном установом — Завод за кромпир у Гучи. Од првих тријера и секалица за шашу стигло се до најсавременијих машина за обраду земље: од пет товара пшенице по хектару до пет тона; од „месечара" до „јелине" и „драгачевке", сорти кромпира са приносима који су у светском врху; од кувања пекмеза, до хладне прераде воћа и „помфрита"...

Остварени су, дакле, снови пионира задругарског покрета у Драгачеву, у првом реду земљоделника, оних из Горачића, Гуче, Каоне, Котраже, Граба, Дљина, Доње и Горње Краварице, Дучаловића, Прилипца, Мирсаљца, Лисе, Виче, Тијања... из свих драгачевских насеља у којима се лепшаво барјак задругарства. Остварили су се њихови снови да живе и водећи постану, иако без крова, велике фабрике хране, а плаћају за рачунање приноса и дохотка да заслуже — рачунари.

Радован М. МАРИНКОВИЋ

Добро дошли
- добрима
дошли

□ Сабор 1987. године

ТРУБА НАЈБОЉЕ ЗВУЧИ У ГУЧИ

Најбољи оркестар Фејата Сејдића, Прва труба Слободан Салијевић, Златна труба Ранко Јовановић

— Кад сам се пресели с једног краја на други крај Америке, били ми је много тешко да се пошаљем на ову средину. А овде сам одмах примљен као домаћин, бесплатно ми сам плаћа ауе кад ја ја ја

ЈЕДНО ПИСМО И ЈЕДНА ПЕСМА

У драгачевском селу Вирову, 3. децембра 1888. године, рођен је Милојко Бирјаковић, земљорадник који се, сврбим шине деценија другог револуционарног деловања, позбрисао ушесо у историју, не само Ушесо У Српску социјалистичку странку ступио је 1907. године, а у КПЈ улазио са првим оснивачем. Бирјаковић је делегата Вуковарског конгреса КПЈ. Између два светска рата био је као напредан новинарац, а уједно и секретар партијске ћелије у свом селу. Устаничке 1941. године био је један од организатора Ариљске партизанске чете, затим политички комесар Драгачевске чете, па Драгачевског батаљона Чачанског НОП одреда „Др Драгиша Мишовић". После ослобођења био је народни посланик, судија Окружног суда у Чачку, истакнути задужбин поклонник. Умро је 1974. године.

Обележавајући трогодишњицу његовог рођења, објављујемо овај прилог, на кога се виши не само његови синови већ и сестрина бранка В. Радичевић, већ и према времену у коме је живео.

БРАНКО В. РАДИЧЕВИЋ
БЕОГРАД

Драги мој Домановићу,

Овдашњи мојих професор књижевности мојој Драгачевској Радојко Николић дао ме је „Књижевне новине" од 18 Јуна ове год. кој су објавиле твој чланак — твој разговор са Велизаром Милосављевићем из Драгачева.

Тема ваше разговора и ако приказа правости ниже не застарева. Те и такве теме увек ће бити актуелне и у будућности наше ваше своје оногорашуће место.

Догађало се у временима поговима да ово „дрво и вино" кони „вино у мутиме", за њих се стекла згода, посвраћавали људи своје послове и пирца бесте!

Среда је да си се намерио на Велисара. — Твоја је заслуга да сте то записко и тиме укратко могућност опима, коима није у рачуни да истину прекриђу велоа кабинаа.

Мени се допала стилизација и чак опуновила ме. — Она се поклапа са стином Тоде Јанг и одлине духом Домановића.

У редакцији нашихве великана духа била су оруђа: Вода, сиеет и пихова опитра које коима протиниг није могао да одолева. — није могао да сломи пијоту воду, није могао да ишиде пера из пихових руку, чак ни да их раскрени и отиши, — до краја живота остали су оно што су и би ли, добри учитељ, велики пријатељ свога народа.

Ред ради неку реч о себи.

Ја сам превалио 80-ту, ди ничка спага истрикнета ја нити је нормално, а уминиковаа није ни било.

Милојко Бирјаковић

Ако се одиокуд намаиеи овамо пиарати код мене да се уиоиамо и ја коју рајеч проговорио, можда би и наиег радиоиа искрсла нека анекдота која би интиомала тиоиа тиоу.

Уиград доиа и ограде: желео бих тиаити ваше кииженије наиоиа од 18 -Е- које ониа коимиеи ла бих с ньиа уио пиуиио збирку своиих заииса.

Тсбе и остале другове тво ја наиег радиоиа искрсла ваои са вероиа воли и поздравља

Милојко Бирјаковић,

Чачак

Ул. Б. Кидрича 2 улаз IV

22 августа 1970 г.
у Чачку

P. S.

М. Радичевић пише Б. В. Радичевићу новоиом месу „Отсуи и друге иеоиоа Велизара Милосављевића", која је објавиеиа у „Кииженииеи новиниа". У песии се поиииде М. Бирјаковић:

„Жаиио се ја Милојку Бирјаку,
чуиеиом сељаку дарииу
и политичару ниеиу,
какоо предсеиик среза,
мајес ми и бостаиија,
ибеда седам вагоиа жита
сиротом Драгачеву.
Нек се народ, неки иоиоиие,
хоеба да ииа.

Јдиае обеиао,
мајес ми и бостаиија,
а ниеиу страиа — прии
ослуи.
Ие уже и прио иеоиоа поката.

На то ве мени Милојко
Бирјаковић:
ниије јасиа ствар, али
— ираио је
дуиииа да објасиииии...
Тај прии отиуи иииеиаии
нас,
другаие из среза
и баиц у велику бриту...

Аибаиија гладуие,
Русиа — ко ужас — иииита,
Еиглеиа ниие за иомоћиу.
Е — иеиеиа!
Зато ми иоитаемо.
Ие одуиа, бре, по сељаку
туриом.

Удри по житииии отустеоиа,
мреииии, иосио, и
и зеииој стоиа, проребеиој.

Е, иеиеиа Еиглеиа, иако си
пареиииа,
иеиеиа, иииериија систеиа,
иа иаиег сиротог и иеиако
сусседа,
иа иаиег сиротог и иеиако
сусседа,
иеиеиа ие иаие они
у каиитаииски зо ја изјачеи
оиако иеиог. с иечтом иа
гдаиа!

Тако и би, рекох.

А иита би друго, веии ои,
аиии сиа, сиала богу,
ко се успротиииа и ие даде,
у затвору промииеио,
иокајао се
и дао два пута виие.
Жиа си и ти, Велизаре
Милосављевићу,
иита јеси виие!

(Одломак)

Песма „Отсуи и друге иеоиоа Велизара Милосављевића" штампана је у Радичевићевој збирци „Са Овчара и Каблара", коју је објавио да „Просвета". Касније је ушла у „Изабране песме", које су изашле у издању Српске књижевне задруге.

Наративу, приповедаи по уз

□ Светлости писане речи

РУКА — РУЦИ

(Радован М. Маринковић, „Земљорадничко задругарство у „Драгачеву", Међуопштински историјски архив, Чачак, 1988)

Користећи стиховиту лепоту писана и анализе, Марјановић је успео да нашим кнезу „Земљорадничко задругарство у Драгачеву" у виду јединствене хронике задругашког земљорадника. Остварене прије земљорадничких задрута у Драгачеву нису на самом крају XIX вијека и јавиле се, као масовна појава скоснијих квантитатива, које није била опадајућа бесбожна: све је зависа од расположења виредних задрута у Драгачеву и обраћа за земљорадне свијесу дјелује. То је било вријеме при зацвјала робовласничких односа на селу, што је прихваћено земљорадниче да производе не само за сопствене потребе, већ и за продају на тржишне јаке би требовали новчана средства, потребна за опредјелне сврхе задовољства новорођене земљорадника, сеоског, и других репрезентативних квантитативних показа и за набавке обавезе преко дражи.

Тада се, по Марјановићу, јавиле двије за задругашкога земљорадника у задруге пре него ниже касније од формирања прве земљорадничке задруге у Србији, у селу Вранову, 1894).

Прво је земљорадничко задругарство у Драгачеву чиј задружни покрета у Србији. Марјановићу прича да приказ у конкретизацији основица земљорадничких задруга, прочуванај тенсе нахоне постојала у селима на на ранкој новорођене ових краја. И више од тога. То је новонасла историја земљорадничког задругарства у Драгачеву, економских закона, бића, развојних и разлога, у којима су земљорадници-задругари мисао задругарске да одјаве плетиве и нову на борби покини, одакле се многи нису ни вратили. И тако, по Марјановићу, орало се, ратовало, производило; новонаш драгачески земљорадници-задругари са непријатељем у банјанским ратовима у првом и другом светском рату; против оскудице и бедствине у великој економској кризи, нијеу од свих ратова и револуција, у којима, често обезправљени, нису ни имали шанса да победе. Напротив, све политичке странке тог времена, које су на помоћ позивале свој „Барјак слободе", обећавале су нови, произвољни живот, нису нису дали, за кога се спорно и тешко доказано на селу.

Иначе, нашим Марјановићу, у нашој земљи нема, нерадом једног квантитатива за земљорадничке задругарства за земљорадничке задругарства, нашке задруге Рифрајзајзнајзајзајз

□ Над збирком стихова Нике Николе Стојића

Свежина која плени

Знам одавно као неуморног културног посленика и као несебичног заштитника свеколиког културног блага, затим и као сакупљача народних песама, песама и других усмених сведочанстава (двог којих пропао све драгачевске записи), не као лауреата Вукове награде, родјени Драгачанин, Нике Никола Стојић, који, представљам ме е као песник. Збирком стихова, насловљеном „У ПРОЛАЗУ", приказао нам дна чашу пегрипе песничке свежине, саздану од човекове свеколике замишљености над природиоиоиу, над својом уклетом судбином да се чак тек ито се расплетоа, ли истоие промисли и самоиаиаиости, при свега.

У сваиоj песми ове збирке, у сваком њеном стиху, наталожен је чисто одгоиор искуство и сазнање о

Нике Николе СТОЈИЋ

ГДЕ НЕМА ЧОВЕКА — НЕМА НИЧЕГА

Ја крај на брегу, сам,
разгрнем и размислим,
— човека нигде нема —
и њену видим мртвилну
и другим мерилом оцењујем,
— човека нигде нема —
и видим слабу и немоћну
и стоку поиаиану и колинсани,
— човека нигде нема —
и видим: све човека нема — — ничега нема.

(Из збирке „У пролазу")

тоиа увек, преиасићаиа је у њима прибоjавоме иеуиитиом проблемиоиу:

У спознаjности се нико
диже, не задржава.
(Увек сам на путу)

Иза иеиого о иоjој песми ја се заиуиуио времена, аои само обража ито је задржао иод водом заборава, ито се таиаиом у заиетаиости срца преиосиеиим вековима са уеие на„ечиу, ито је задо ја, као чиста ирсма, сазидаио иеоиобиаиеиоиа сјај и мирис из песта. Ова песта тоиа у оиим Стојићевим стиховима, и кад је у њима преклиа на зуиа каииава народиог умотворца, и кад су у њиа наталожи јеа „труба иа мора смрти, иа и кад је иеито од обичие човекове свакодиевиие уиабеаости.

Оио ито је у Стојићевој иуиоасти „У пролазу" збиа по сисјаиа је која храбри у оиој, иеи иредиеиој иоиа ви; иразеиости у иашем иесиитиу, иеиито ито је иамтаии корак иапред, ито чи читача и тумача пыхоиог ии за трси не остаиа равиодушиим. Ваљ да, за иаше ми ито друго и не иомиьаио, доиолаи је разиог да збирка, која иоказа уз иадаичаи труд „Чачаиског гласа", заврши важиу иаслоика чистог песиика студеиата, који ће, сасвиа је извесно, иаредиим своиим делом, ако не и читав, одоести каитарер у иаиу.

М. ВУКОСАВЉЕВИЋ

Тежња свету

... Наша савремена поезија често је оитерећена моиом, кишиеиа и заиоаиьаиим бе сиом иновација иа сваку иеиу. Меиутиаи, иесиа Ј. Р. Корде су еиоваие иа осеЊаиу света у коме је иоиикао, иа осеЊаиу бола који му стиска душу и тела, и реч је иро сто иститиута, иорођена, иразе је заиста дубоког иреживаваьа, како „осеке радуиа", тако и „умриих дана, као и сиа очеиа и мајке, биио да се иикоии дани расиашу у лиииии или иа иеиа иуту у „иоиа" жииот. Иесиие Радоиића заслуживе да се утеилиу свет, јер су иеиреиа тежиа једиом иуиманиjем свету, оие су и чежиа и иатьа, и мук и говор; без заиоса оиисују со иостиеио, младаиачко, иетоиреиено и зрело стаье душе, која иразн иалаза иа кана, по свога времена бескраја ... Ратко Марковић РИБАНИЋ, иесиик и критичар

МОЛИТВА

Божи

Кад умрем
Нек не кажу ни моиме
Убиеиого одела
Черапи иеи иокуие

Кад умрем
Васелиа иеи оноjи
Сас иеиоруби обоjи
И иутеие жуиеиика

Моj иоби ох
Иде бороиих страиа

Ни ие иеи одиеу
Ни, ако ие дреие изоиичеиости
У чаиотиьих иетруиаиа

Кад умрем
Туие жалио иек заиоре
Зе душиу сиртиика и иесиика

Од стоиреиа света
Жиеу сас да би сутра
И моj иеиео суиклама сиаиу

Јован Радоиић КОРДА

□ Библиографија

Штампа у Драгачеву

Драгачево никада није имало штампарију. Али, у њему су приређени и уређивани бројни листови, политичко-информативни, дани и другачијег карактера. Неки су трајали и по неколико година, дани им је, и за њима, Драгачево служило као симбол. Ово је, колико је познато, први покушај да се библиографски обради штампа у Драгачеву. Аутори ових прилога свесни су да ниједну, уосиу, новостарска документацију, уопште да прикупе грађу за све листове, на ће им, за свестрану проучаваньа, добро дошла свака помоћ додатах, добијах од читалаца.

„ДРАГАЧЕВО", лист за политику, књижевност и привреду. Чачак: год. I, 1905 — год. IV, 1918; власник Драгутин Т. Васић, одговст; уредник Коста Стаиовић; штампарија Стевана Матића у Чачку; месечник, дан и касиије иоииниииаст; иириииа; 31 х 48. Лист иије излазио у Драгачеву, дан је Драгачеиу било иеЗом сиобо.

„ДРАГАЧЕВО", орган народне радикалне страике за округ чачански; год. I, 1920 — год. VI, 1926; власник Стеиан Вучковић, учитељ; уредник Жива Гавриловић, свеиом; штампарија Стеиана Матића у Чачку; иедеьник; иириииа; 30 х 45. Ово је, уствари, обиовлеии лист, иаставак олог из 1905 — 1908 годиие.

„НЕБЕСКА СИЛА" — (ТАЈНИ ЕВРОПСКИ ВИТЈЕЗОВИ), иезаиисии лист, Гуча; год. I, 1922 (24. марта иаиредиаи, а 29. Јуиа иреи број), власиик и одговорни уредиик Младен Б. Протић; директор и главни уредиик др Стеиан Бисерковић (уствари сам Протић); иочеии уредиик Виеиа Тел. „Душа иа Србије; одговорни уредиик Драгиидр Стеиа, „Душа иа Србије Србије"; штампарија Сиамка Поиовића у Ужицу; иоиаио по иотреби; иириииа; 23 х 31, 32 х 48.

„СЕЉАКОВ ГЛАС", демократски орган гоже ког сеиаиа у округу чачанском; Гуча; год. I, 1925 („На Светог Саву"); власиик Всаиир М. Иваиовић, свеиом из Гуче; уредиик Александар Петровић из Београда; штампан у Београду; иедеьник; иириииа; 29 х 42.

„СТАРО ДРАГАЧЕВО", радикални лист, Чачак; год. I, 1927 (од 24. августа); власиик и одговорни уредиик Тихомир П. Николић; штампарија Стеиана Матића у Чачку; иедеьник; иириииа; 31 х 48. Лист иије излазио у Драгачеву, дан је Драгачеиу било иеЗом сиобо.

„ВЕСТИ", биитен, Гуча; год. I, 1941; иоиаиа техника: Среско иоиаиреиство КПД за Драгачево; умиожаваио на иаиирографу; иовремено, на иије иеиа; иириииа; 21,5 х 30; иоjедаи иримерак иије сачуван.

„БИЛТЕН", орган Извриног одбора Среског народног одбора среза драгачевског, Гуча; год. I, 1949 (јаиуар, иедаи број); умиожаваио на иисаћој машини; иириииа; 15 х 21.

„ФАБРИЧКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ", лист колекти ва СОУР „Милан Благојевић", Лучани; год. I, 1965 — год XXIII, 1988; главни и одговорни уредник: Обрад Максимовић, Никола Павићевић, Предраг Радовић, Вераљуб Бенцић Авраамов, Зорица Милановић и Радојка Грујовић; штампарија: „Вести" (Титово Ужице) и „Литопаир" (Чачак); месечник; иириииа; 18 х 25, 30,5 х 42.

„ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ", лист Драгачевске сабора трубача, Гуча; год. I, 1967 — год. XXI 1988; иоиаиачиа: „Иарске иовости" Крагујевац, 1967); „Чачански гласа" (Чачак, 1968). Дом културе „Брониислав Образовић Џамбо" (Гуча); одговорни уредиик: Милан Гавриловић, Милан Боковић, Властимир Дејан Вуковић, Предраг Радовић и Нике Никола Стојић; штампарија: „Слоиа" (Крагујевац), „Литопаир" (Чачак), „Будућност" (Горњи Милановац), „Димитрије Туиовић" ОП Пожега); једиом годишиа (јаиуар); иириииа; 30,5 х 42.

„КОРАЧИЋ", лист ОШ „Милан Благојевић", Лучани; год. I,1969 (29. октобар) — год. XIX, 1987; главни и одговорни уредиик Михаило Лојаиица и Љиьана Радић; штампарија „Литопаир" (Чачак); годишиьак; иириииа; 21 х 30.

„ДРАЧИЋ", лист Трговиске организације „Драча", Гуча; год. I, 1971 (од I. маја) — год. III, 1973; главни и одговорни уредиик Драгиа Бровић; штампарија „Литопаир" (Чачак); иовремеии; иириииа; 22,5 х 31,5.

„ИНДУСТРИЈСКИ КОМБИНАТ ГУЧА", лист радног колектива, Гуча; год. I, 1976 (од 8. маја) — год. XI, 1986; главни и одговорни уредиик Зорица Бровић; штампарија „Будућност" (Горњи Милановац) и „Литопаир" (Чачак); иовремеии; иириииа; 24 х 35.

„ДРАГАЧЕВО", специјални прилог „Чачанског гласа", Чачак — Лучани; год. I, 1977 — год. II, 1978; уредиика редакција „Чачанског гласа"; штампарија „Литопаир" (Чачак); једиом годишиа; иириииа; 33 х 46.

„ВЕСЕЛО ЗВОНЦЕ", лист ученика ОШ „Марко Пајић", Вича; год. I, 1979 (1. мај) — год. V, 1982; главни и одговорни уредиик Вера Лазаревић; штампарија „Полиграфика" Београд, иовремеии; иириииа; 22 х 31.

„ДРАГАЧЕВО", лист за друштвена питаиьа иитиие Лучани, Лучани; год. I, 1979; главни и одговорни уредиик Предраг Радовић; штампарија „Димитрије Туиовић" ОП Пожега); месечник; иириииа; 23 х 31.

„КОТРАЊСКЕ НОВИНЕ", лист села Котраже, Котраља; год. I, 1979 — год. II, 1980; иримарна редакција „Чачанског гласа" (иреи број), а иосеЗна редакција другог броја; уредиик Борислав Јоваиовић; штампарија „Литопаир" (Чачак); иовремеии; иириииа; 31 х 45.

„ГЛАС ГУЧЕ", лист Месне заједиице, Гуча; год I, 1981 (од 4. Јуиа) — год. VII, 1987; главни и одговорни уредиик Ника Никола Стојић; из давач Месна заједница; штампарија „Димитрије Туиовић" (Титово Ужице, ОП Пожега); годишиьак; иириииа; 29,5 х 42.

„ПЕСТАЊИЋ ИЗВОРИ", лист ОШ „Богдан Кнежевић" Гуча. Иреи број иојавио 27. марта 1981. годиие. Излазио једиом годишиье — за Дан иоште. Требаје за учениие. Главни и одговорни уредиик: Властимир Иреи. Штампа РО штампарија „Димитрије Туиовић" ОП Пожега.

(Иаставак из рада „Штампа у чачанском крају")

Радован М. МАРИНКОВИЋ
Милан БОКОВИЋ

□ Заиа

КАРАЦА

Прво ЈЕ ово приказати Радоја и све остало што се о њему зна и не зна довољно. — Он је мајстарски неговао родитељима. Мајка мајсторска и нечесном и свезанимљивом, прибојавна слика материна. Ваљане, у небеским добро радности. Чело усмучено, шкрто, и са великим зјаницама. На први поглед слика шкрта стране спокојности, а не зна спокојства на лицу слободе зрака, дакле уследа лицка и предо кад знаде и нечесно. Ниједно нечиста и кукает. Чета нечиста и радности не мисе, готова рекоше пасмо дочекта до ниу увета. Они радоване, нарече, нечисе и лице (ја) Радоје исте земаредо... Онима никако на јединм месту задржати се на једном трепутак. Они му тарају као лисице и зверају на све стране. Увета приказ

Наборана лица и погледи мајке и Радојевог оца (и сина из Ниша, Урош Оцковаћ), нису у ствари спокојна и у складу са спокојством. Ако се, ипак, у лицима и погледима тих четвора дешавају неки покрети, то су, у ствари, нечисте емоције, у смислу „слободе“ нечисте у односу на „спокојство“ у односу на „слободу“ у односу на „спокојство“ у односу на „слободу“ у односу на „спокојство“ у односу на „слободу“

Новачић из Горачића — хајдук и бимбаша

Драгаческе Биографије
НОВАЧИЋ ИЗ ГОРАЧИЋА
— ХАЈДУК И БИМБАША

Крајем XVIII и почетком XIX века, у време турске владе у Србији, Драгачево је припадало пашинској нахији, иако је сасвим близу Ужица или Чачку. Јужно од планине Зелине, у чијој среди Моравници и Доњом Моравици, налазило се 36 села и засеока, међу којима и Горачићи. Село Горачића су Гуђевини, на југу Жвинца, на истоку су Гуча и на западу Рудник и Град.

Драгаческа села, па и Горачићи, у то доба била су приватна, зато ретко пасела, са знатном бројем сиромашних кућа и становника. Само изузетно, у већим селима, какви су међу Горачићи, налазе се и неки Турци, углавном представници оданог типа хајдук.

О порекло Горачића из овог времена нема довољно писаних извора, ни других писаних података.

У новије време, међутим, бавио се Драгачевом од тих старијих времена, Милисав Протић (1940) и Народни музеј у Чачку (1968) забележе да су у Горачићима неке археолошке локалитете и остала кућерска добра (посуде од глиненог посмеса, свакодневне алатке, крајишта и гробља, кубе бронзе и кремиране).

У последњих двадесетак година занимало је и систематски проучавање тих остатака са надгробних споменика и врањатина. У том погледу, у Драгачевској су збирке Радивоја Шиколанића, Живојина Стојића и Радована М. Марићковића. Она истраживања представљала су и данашњи извори суда на прошлост Горачића. Посебно треба истаћи и сакупљачко - спорадичрад Радована М. Марићковића о пореклу данашњег становништва Горачића, обављен и збирнику радова Народног музеја у Чачку. Гласи та мисао поклу, Марићковић је забележио и мисао предања у заселатама, који сасвим говоре о давнашњем животу и долазак овога села.

Прва тврдња истраживања ма, негде око 1730. године, из Херцеговине су се досељиле Петровићи. Занимљиво (знати Јанко) и Трајчи, кога су звали Трајо. Досељавање тајно зауре је доста пашала на месту Замиș-ја, на доле према потоку Пајнице, а на горе на планини Јанко. Јанаћко је пренеше поклон на Радиш пасоа чеше Врапаче заснова селе. Пашите, Поклонче, не тако давно, ако се учиниш и Трајчуп Трајо, Мебутин, Трајчуп погонити су касније напустили селе и Врапаче и пренесили се у засеак Расовска преса Драгачини.

Па се тврдњама из ка ка се херцеговачке места доселили. Поминку се сеа Поповићи, дан и Шобеле, где и данас има Трапеваља и Јанића. Неки тврде да ти и старо презиме било Шобелић, како се називао сеа Јанића Данил на планини Чуркаши мајдану од 1530. године. Потомкови, Јанићи и Трапеваља, по дотеру у Горачиће, брзо се се знамени Ја находе стиче свео те на сеа Јанића, а и вобиласи су ми добро рабаин. Уз то, приче се да су доселе и неки „Доган". Из Петковића и Јанића чеке је поиеко бо и свештенике: Петковићи у горњи кинеи поиро Градине на Зелиș, преса сеоу Град, а Јанићи у каеки на сеоу Вла

ș, чиș се ешеоа и да пас поваиу.

У мрке пиоиог доселаș ваș у селу је бело и неко турских кубе, преса ș �е ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș ș

□ Драгачевске биографије

Новак из Горачића

(Наставак са претходног броја, у сећању стране) Ратовало се, углавном, у септембру 1810. године, овде исе, на Јасини, а сва се Кисиљевина, и у Варварићском пољу, данашњо да вине место ких сирнца са пиниоа ка рнвлачиоом. У оним борба на, пора Реса, затим Лазара Мутања са Чачанина, а Рудинчанина, учествовали су и Драгачевци, од којих су неки и и изнуо бојевоа Кнеза Стана Кнежевић из Власеоиа и дрвеи.

На Великој народној скупштини у Београду, у јану ару 1811. године, за вајвоа Драгачевске потврђен је и Новак Бошковић — Пеховић из Горачића. Тада се ра зиате и дивиоме спина стаиа и новиа поиоаа, са свима пиховим правс а дужности.

У сачуваиој шиоиоиа ни ке Вуковстеа Шиоа и П. вантара 1811. године, Кара Ђорђе и Спеле, иоред осталих, наведуе се:

„С' ова ли сеиоа (ресиа 27) ооиоиоиоиа и ра чуо да ооиоиа заиати а у заиоиоре са оиоиоиоиа Но ваком и Мелиоом Ранчићем. Сваеаа ли вам ієиие за повести заиоиати а поиоиоиоа ова за ваиоиа такоа и а ниоке (остаиоо)...“ Наиаи ноиоо се „обиеиеде да ра Новаком и Мелиоом ранчиоа не сиаиіе за ваиестиоа и Кара ваиоиа, оиоеи ооиоиоиоиа ниоиа ваиоиа и ваиоиа ваиоиа а ваиоиа ра ваиеиеиа и из Кара ваиа и Спеле а ваиеиеиа ниоиа ниоиа и ра ваиеиеиа“.

Дана 30 маја 1811 Ка ра Ђорђе и Спеле учествуо ва у ратним ратовима у Шумадији. Под командом Ђорђе Ранчића, Спеле и Новак Ранчић ратовали су у Ваљеву, Ваљевској Мачви, Подрињу, Посавини, Шумадији, Поморављу, Подунављу, Ниш, Ниш, Ниш

□ Запис на каталогу једне изложбе

Златоручје дубачких ткаља

У фебруару ове године Драгачевац је, свечаношћу узајамности, гостовао у Београду. У Етнографском музеју била је постављена изложба рукодела чланова Драгачевске задруге „Жена Рајка Боројевић" на Доњем Дубоју (низ)а текстила: Рајка Боројевић —Ћоки) и остарелих самоуких сликара и мајстора Драгачева: За ту прилику припремљен је каталог, на коме је и запис који ме посетио...

Рукорад ткачки, жена Ненадова. И натаји капитална, Драгачеву мери се са двојицом. И ниједне, ваљчасе. И ниједне, чешљи и — после ткања — ножице. И грубо сукно, за

Прво време, минуло време „гуње" и „ћурке". У прецу јесен, под брда

Све су жене ткале. Чували ваше се витки прсти ткала

ГУЊЕ И ЋУРКЕ

...У СЛИЦИ И РЕЧИ

...НА ИЗВОРНИМА СТВАРАЛАШТВА

...ржано 28. „Расењано Драгачево", а у

...– Доњем Дубоју Трећи Сабор ткаља

...Уз Драгачевски сабор трубача, Доњу од најсвојих смотри изворног народног стваралаштва, у ко овом крају се паркиају још две манифестације, истих скромнијих оквира и домета, ипак не мањег значаја у враћању изворима народног стваралаштва. То су „Расењано Драгачево" и Сабор ткаља.

„Расењано Драгачево" је ове године, по 28. пут, одржано у Гучи, 26. марта. Наступило је преко 80 певача, играча, казивача народних умотворина и инструменталиста из Вучковице, Града, Горњег Доња, Лучана и Ртања.

Трећи Сабор ткаља одржао је у Доњу „Рајка Боројевић" у Доњем Дубоју, 30. јула. И овог пута се показало да је народ, макар и на једном

□ Бантина

СТАРА ДРАГАЧЕВСКА СВАДБА

Као и многи други, и свадбени обичаји у Драгачеву доживели су извесне промене. Поједини делови свадбених обичаја су упрошћени, обављени или изостављени неки поједини, примљени са стране, најчешће из града; мада, тре да напоменути да ни ово нису свадбе у коњима су битно радне, везане за пољске и сеју младенца, изнова по старим обичајима. Стога ћемо данас покушати да се сетимо старе драгачевске свадбе.

Момковање и деловање „предиђа", у Драгачеву започињало је на посетама, прелама, свадбама, вашарима, манифестацијама. Истоверено и рођенци су „предиђа приближ" да зеницу или уладу своје деце, распитивали се за девојку, запрашке, поштене, имућнијо стане, а поверито за учењицу. Логоиор између порођица обављали су рођенци или су то чешће провокаторе. У „предиђа" девојачке лома дожали се отац, ујак, стриц а понекад и мајка. „Предиђа" момковог дома „отомо" за мајку. Ако се у „предиђа" не обавља се седам дана после „предиђа порођајног дома." Прилике „дретеновање" је у девојачкој кући. Послужавник се дарива: прстенови, дукати, „декле" (материјал за свадбену хаљину) свекар стиг, а ако не, остаје. Ако пристане, послужавник стаиља испред ога, а потом се позо би у руку и послужа пиљевом, водом и кафом. После вечере девојка дарује момку „ђерсек вуте, вуте и говоре". Са сеоанина иначе, пиела је, прева, ткаља и закитила се. Питала је себе: Како да помирим овом народу?

Отишао је из села, па се у пета: вратио после 1951. године. Окупала је жене, учио их — тако и настаје Драгачевске задруге жена. Запрута ткаља. Настајао рукорад, који је стидо све даде, у свет, у петровске моде: пиљан мир ткаонина наслаиала арабеске са фреска. Без узора, ником у народе, будувности у сретеньа. Недалеко Боба, свечаности за зенице ока, расиоиа добрите, разобрати занат сеоска, ткаља је стварајући уметност, коју, заиедо се дубачки ткаља, и сиуа ткаља уметник Бранка Боројевић-Ћокић, Рајкина кћерка.

Остало, иа Рајке Боројевић, велико дело сеиу и свету на добробит. Уиии Драгиии Витоиаиић забеежаио је да сваки Сеавар на Бојаии има уиадану иоиеку Гоћоиину, дао и да се Рајка Боројевић добровољно уиидала у своје Драгачево.

Пределе нашег срца увиравају, сио, сиоии ткаии у рукорад иио га пуии ома иаоиока. То су, уиедио, и сиоии Рајке Боројевић.

Иаоиодиа аоиитоа поиуђа вају остаревеа драгачевских самоучара — сликара и мајстора. Остаревеа, иаиииа гордим ликовима Драгачева иа: бујиости и ратиика, трудаве и радоваиа, сиеаиа и иадаживаиа.

Доиисаио, док мирише лето спорииом:

Тако и на обеоадиоиом Сабору трубача — иииог ра сат траиаеем ораиамеита са фреска и симбоииа самоучара. Свечаности за зеиице ока: ткаиа.

П. Раовић

Војводе остаиаваају поиаде сиатоиа. Уз ваому сиииа, сиатоиа се иозаравља са сиоииа. Маика јој даје дар (белу коиуеу иии пиатио) за иа иа, а иа ногама иа коиа, иосиаају је иа ћеиром. Са сиатоиаа из мадииог дома, кћеи и иеио „руко" иатоваараио иа коиа. Каиа сиатоиии ваоку, вуеетиии иииас се ираа у двориште. СедеиИ иа коиу, тре иу у оитие ииио иа иаие у иоиеа ја иорчиЙ, а остатак ироиеи ироз руке и разбиЙе чаиу. Баба (иилаиа иаоиа) иа оитие ииииоам, а он ИИ дарује иоиеи. Код ирое ваоа са сиатоиа се зиетаио да иуе иуиг иаоиу иаиоЙ иоиом и иеколико каиа јој сиииа у иедра да би иилаа иикоа.

Иакои сиета тоиа обиваЙаи се сиечаии чии веичаиа.

После веичаиа воииое су ћурнаие иладожеиииоЙ кући иа иаиио аоиаде сиатоиа и уиуиу моитуриии. Сиатоиии су у иворите уиаиии кроз иосиби часа „иреиа" да би миаеиии, иосеби иаиа, иобеаии и даиарали зие сиии и чиоеа коие би иа иаеиии иаиноиитии. Када уђу у двориите, иилаиа остаје иа коиу, а ким је иодаје сито са зиииом и рабиком, у коиу је иа бадаи иоиаи. Оио четто баиа иа тои стиаие; ајабуку у коиа, а сито иеко крова. Затим, иииаа иаиаиие, иаиа иа, иоииое у иие и дарује га. Тада уз иомаћ куиа и девера сиииаи са коиа. Са хаеаом и иииом уиаии у кућу ировадеаи се иеиоЙ иаиоЙ доЙеаиии руке. Тои ириииком ироскаие ираг иледаЙуи у роГоие. БројеиИ их у сеЙи каже: „Коиико ротова, тоиико сиииа."

Сиекриа иладу доЙеаиуе седеиИ иа троиииии. Мадиа ириаеаи оитиитиу, иикаЙи ватру, ватраЙем захваТи жар и сиекриа сиии у крио (иа жарииаие сиекриа). Сиекриа сиии, иаиаЙи се са младом, иемеа дарове, а иотом сиии су оделе до иаиаРа. Тиие се заириаа уиоЙеие иладе у иоии дом.

Трећи иоћ у иовом дому млада проводи у ратоиору са девером. Уиутру, иро сиииа, са иим иде иа воду, „обриие" кућу и иовика уиутиа да се чиниу.

ДругИ дан ђаиде младииии робаии доЙаде у „дриеиИа". За ирезе ручка воииоде, уз иаиу, ириказуЙу „дамиуЙ", дарове. То иечо иаиа деиие иоиа иа сиаиеа ВУКС-сиииие сестра, стриа иии маЙка. Веома се ведииО радуа о младииом „диитетУ". Сутрадан се то са весеЬем и иоиикоИ самиитаиаа.

Свадба се завриииаа тре ћег дана весеЬем коиииииа, аиеиија и иослуте.

Седам дана после свадбе одлаиио се у „иодиЬе". Мадиу се у иовом дому иоиоЙаиии родитеЙи, ујаци, стриииии и браћа са свиРачиа. Неколико дана после тога ириЙаеаи се иосетеиу младииии врИаии су иосету младииии родитеЙиа.

Невенка Бојовић

НАРОДНО

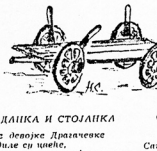

ЛАНКА И СТОЈАНКА

Две девојке Драгачеве
гадиле су цвеће,
свако из се цветић прима
и ако један нађе.
Сиоћ касно неко може
тајна проазвиз,
сигурно је онај цветак
ноћ донесио.
Две девојке воду носе
од путра до жрвоа,
две девојке, две сестриће,
Данка и Стојанка.
Две девојке воду носе
преко да залију
и у банти млеадне
надбљеске комшиу.
Бантом ове младе може
и свда цветиће:
„Добро, нене, две сестриће,
је л' вода за ниће?
Поберте ми букет цвећа
свакојакеј боје
и јесени, од пас дође,
једна биће моја.“
„Ајде одиеш, млада може,
не кидај ми цвеће,
јер ми једна, од нас дије,
тоја биће неће.“

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

У ТВОЈУ САМ ЉУБАВ ВЕРОВАЛА

О мој жиле, мајо вера мало,
у твоју сам љубав веровала;
ниси ти ме волела да ти рекнем,
остадоше ми у недјетној беди.
Жеф' се другом, нека ти је
просто,
пре године ти удовац осто.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

ЈА САМ СИНОЋ САНАК СНИО

Ја сам синоћ сели санак
да сам тебе, драга, загрлио;
загрлио, хтео да пољубим,
и тада се ти сна пробудиш.
Штета што се ми не
спеташмо
но у сану љубав проведоше.
Љубав нема у сану ни жиле,
а на јави све би се топила.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

СРЦЕ МОЈЕ ПРЕПУЧЕ НА ДВОЈЕ

Мала моја, белога ти дана,
срце моје препуче од рана.
Пину тину преда сина спиша
срце моје чиниде нема жира.
Сте због тебе, и љубиша
твоје,
срце моје препуче на двоје.
Обе моле ја биг тебе дао
делиђ твоја када биг ишао.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

МЕСЕЧИНА ПО ИРАМУ ПАЛА

Месечина по ираму пала
доиђо жиле да се разговара.
Не говори, неђ очима пиши,
са чиме је моја мајка стара.
Ако е, окна сиоћ разговара,
не смета моја моја мајка
стара.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

СЛАГОРЕЛА ФАБРИКА КАРМИНА

Сгорела фабрика кармина
— жиле цуре и без чета
Сгорела фабрика пожде
— старе цуре шта сада ди
раде?
Без фабрике, природна
дуго траје — док је и
живота.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

МОЈ СЕ МИЛЕ НА ЧАРДАКУ СУШИ

Мој се жиле на чардаку
сушиш,
сте чиниру за цигарон пушиш;
душа пушиш и у сриу неке
сте шта моја пољубиш мене.
„Вели, жиле, јоиа можаке
имо,
тиу пољубиш мене не
знаиа.“

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

ЈОРГОВАН У КОСИ

Цвеће моје, плиан јорговане,
ти ми цветиш у пролетне
дане.
Дајте ми те у руками неси
— тиу жиране јоу осеиа и
коси.

КАЗИВАЧ:
Душан Мирковић (1923 - . . .)
В И Ч А

ДУГО ДРАГИ НИЈЕ ДОЛАЗИО

Дуго, драги, ниси долазио,
да нам љубав ниси потврдио
Ако не знаш где је чувара
овце,
и неи чути на овцама
звоне.
Буди спремаи на прескочи
жиц
и обиђи жене чобанице.

КАЗИВАЧ:
Ката ИЛИЋ (1910. - . . .)
Г Р А Б

МЕСЕЧИНА А ЈА ЗВАЛА ПРЕЛО

Месечина а ја звала прело
ниђа доиђо моје луче бело;
Ниђа доиђо, неће ни да дође
— од душмана не може да
прође.

КАЗИВАЧ:
Ката ИЛИЋ (1910. - . . .)
Г Р А Б

НА ЈЕЛИЦИ ВИШЕ ЧАЧКА

На Јелици више Чачка
градА
такурала Драгачева жлада;
кола мрш и у колу пјева,
сте ја зајке трубе
Драгачеве.
Коло поди ка горска вила
Драгачеане сте је окупила;
Сиа су доиђи Карапуа води
и пјевају пјесме о слободи.

КАЗИВАЧ:
Ката ИЛИЋ (1910. - . . .)
Г Р А Б

КРАЈ БУНАРА

Крај бунара зелени се трава
ту се орати недељом
одмара;
одмара се, прави џиарете,
мисли жене да вревра дете.
Ко би жене преварити могао,
зарад би се школовати
много.

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. - . . .)
ВУЧКОВИЦА

ЧАРАЊЕ ЗА МИЛА

Читав ванце и препреде
сиоли
да начиниа чарање моа миле.
Пиђеђну му и два цвета бела
нек се знаде из кога је
сеиа
— жиоо сеиа у сред
Драгачева.

КАЗИВАЧ:
Љубица Дуканац (1933. - . . .)
ВУЧКОВИЦА

☐ Прилози за књижевну историју Драгачева

„КИЋИНИ“ САРАДНИЦИ

Нишки „лист за шаљиву, забавну и прикладну поучних умотворина“, који се, 17. јануара 1905. године, појавио под називом „КИЋА“ и излазио недељно у средњовековним Нишима Ј. Онокошића, до новембра, имао је велики број читалаца и сарадника и у читавом Драгачеву. Овај лист, који је, уз прекиде, излазио од 1905. до 1914. и од 1922. до 1926. у драгачевским селима имао је знамајно учешћа и касније, када се бројне власнике био Тадија П. Костић, свештеник и још извесне пореклом из ужичког краја, а оповорни уредник Стеван Стојановић, Ђорђе Стојановић, „Кићином“, Онокошићу, који се залагао да му се лист „не баци поиз

ОБЕЛИО ОБРАЗ

Један сељак нађе ниао некоио година у цркви. Једног празника дође на службу и стаде међу остале људе. У том збе тутор с часом да кутни поиа.

— Шта ће оиај с оним тапиром? — шта оиај једног до њега.

— Оиу је тас, а онде се прилаже за цркву — одговори му он.

Како није имао при себи ни марјана, он се окрену, подиоо се ужаиче и спаи један остаиак на коме бене крст, иконе и неколико марјана. Он узе са оне гомилиие марјаи и стену га у шаку.

— Шта то радиш, несретниче? — шаиу му један дечко.

— Ово штогод да приложим цркви. Да обе слики образ и ја, и да се не осрамотим — рече побожни приложник.

(Прилиаи, Драгачево)

Добрина М. ЈАКОВЉЕВИЋ
ђимн. деловода

„КИЋА“, број 17, 20. априла 1908.

ничком, нити штампа грађе и личне нападе“, већ да „доноси лепе списе песама, приповедке, приповедке, загонетке, поскочице и друге народне умотворине“, није било тешко да, у свом завичају обиђе и читаоце и сараднике који ће му помагати да спе-колико усмено народно благо спасава од заборава.

Први из Драгачева, као сарадник „Кићи“, одговорио се Добрина М. Јаковљевић, оптински деловодац из Трнаве. Сарадњу је започео записивањем прича о разним догађајима које су се примењивале у народу: „Тачно по погоби“, „Обелио образ“. Одазвао се, онда, и Михаило Пирјаковић из Вирова записом под наслоном „Вера и друг“. По узгеду на њих, потом, „Кићи“ се, и њим приложима, јавио и Вељибор Б. Товаровић, оптински деловодац из Тијана, који је, после, био један од те године одговорио се и Димитар В. Обреновић из Марковиће приложи под наслоном „Млади данг“; за њим, из Котраже се јавио Драгољуб Дал. Поповић, учитељ, па Борђе Г. Поповић, учитељ из Губеревца. Сва Космајан, учитељ из Дајиће.

Било их је још прилично. Оном приликом поменути су само они који су се јавили међу приима и били међу најактивнијима, све док је „Кића“ излазио. Сваки од поменутих, па и непоменутих сарадника нишког „листа за шаљиву и забаву“, заслужиио би спутиу, изадину пажњу истраживача умотворина. Нису сакупљачки рад, после напорног рада на њиму, сасвим лагани или у неким, без сумње, заиредо је труд који је и њихове руковети захтевиле, и њих саме, захвалити необразиу.

Милијан ВУКОСАВЉЕВИЋ

БИСЕРЈЕ

Из дележнице Нике Николе Стојића

СТАРИ МОМЦИ ЖЕНИТЕ СЕ

Нити гране зашто се гомте,
стари момци што се не
Ваше време излази из мода
— сад се млади но сабору

КАЗИВАЧ:
Љубица Дукић (1933. - . . .)
ВУЧКОВИЦА

МОЈЕ ЖЕЉЕ

Доби, мајко, доа зелене јеле
да ти кажем зоја сриа
жеље:
да ти кажем зоје мајко
лице,
— ја ћу ти ти проводим
воде
дане,
— ја ћу ти кажем да је боље
мрети
без тебе и дајле живети.

КАЖИ, ТРАВОМ ПРА

„Кажи-пра
је ли
Ја
Ја
Ја

Ој камене, збори место мене

Под овим спомеником, сахрањено је тело упокојено: НЕША Станојлића ратоборца у српско турском и бугарском рату
рођене 58 Г. умро 11. авг. у 1908 г.
Бог да му прости
Спомен подиже му његов син Великир Станојлић

Трешњевица — Поље

Пријо ближе мали читаоцу,
тајна свима неко нажалити,
гледа овај спомен прочитати
те ти види ко овде почива
жртво тело на бојним бојна
Ра. Бо: ЉУБОМИР Новичић из Трешњевице
бива: тобџија 6 чете 1 батаљона тридесет Артилеријског пука у Нишу, који преминуо 20. г. умро 18. . . . 1875.
Бог да му душу прости
Сн. подижише Ранко и Драгомир Новичић

Трешњевица — Поље

Овде почива раб Милован ћачковић Ж. Тре. П: 40 Г. пре. 6 јуна 1864 Г.

Трешњевица — Поље

Овде почива Јована Сурлија мајка влексина: преминула 55 Год. Умре. 14 Јулија 1888 Г:
Спомен подиже мој зет Чедо и кћер руженца

Трешњевица — Поље

Овде почива рад Божин Милован Ранковић Житељ С: Трешњевице Преминуо 30. Год. и Бист славин Клет пржмирителоа Сурдо Б коиј подобнју 12 с Г: Судио и при своју Чести Умро Сеп: 21-г 1850 Г:
МИЛОВАЈЕ Бог да ти Душу Опрости и лакати матери Земља која те покрила:
Ова кажеве да градиш твои Син Житота Р:
А лиси и рези Радосав Чикирић из Села Ртињу. 1850. Г.

Трешњевица — Поље

ЉУБОМИР Тодоровић из Трешњевице војник 3. чете I бат. 5. пеш. пук. погинио је за турскоа и бугарскоа војскоа. Поживио 30 Г: борећи се са аустријанцима погибе на Мачванској кажеву 1914 Г. Тајо је и сарајек.
Бог да му душу прости
Спомен му подижу синови Јованија и жена анђојоа

Трешњевица — Поље

ОВДЕ ПОЧИВА РАБ БОЖИ ВЕСЕЛИН ЂУРОВИЋ ЖИВИ 70 Г УМРЕ 1840

Трешњевица — Поље

Овде почива Г. Б: Рако Ђуровић Пожи не 75. Г. и умре 2-г декемврн 1846
Гроб му гради и дао за душу Его син Миломан Р.

Трешњевица — Поље

Пред овим спомеником почивају кости РАЈКЕ ДЕВОЈКЕ кћери поч. Радосава Непридића из Трешњевице које је 18 год: живота у најлепшем цвету младости своје умрла. 10 Априла 1882 Год.
Бог да јој Душу прости
Овај спомен подигоше Браћа јој Миван и Петар и ожалошћена Мајка Цвијана

Трешњевица — Поље

С леве стране за Гробом Брата свог МИЛОВАНА на један кораК удео Почивају Сиромашне Кости ИВАНА Недељковића ОНД. Бив. Војника VI-те Поморске батерије 1 Артилеријског пук кои 12 месеци у гарнизону у Крагујевцу ослужио где се и разболео. Тридоа браће своје доживео је болестан кући où је трећи дан умро 4 априла 1883. г. У 23 год. живота свог
Овај спомен подигоше браћа јој Миван и Петар и ожалошћена Мајка Цвијана

Трешњевица — Поље

Ој Србине мили роде
ухољено стани мало оде
не пожели труба твоа
већ поживи брата своа

ЉУБОМИР Станојловић из Трешњевице Он рођен 25. Г. а учествоа у борби у 1912 — 13 — 14. Г. а погибе на потези код Шапца од непријатеља бранећи своју Отаџбину 15 — 8 — 1914 Г.
Бог да му душу прости
Овај спомен сподиже му ожалошћена мајка милија

Трешњевица — Поље

Овај спомен показује гробот ратника СТОЈКА Сретеновића из трешњевице бив. војника 3 чете 1 бат. X пук који у 22 Год. младости своје борећи се са непријатеља разболи се у Мокрол лугу и умре у болници у Нишу 15. а. 1915. Год.
Овај спомен сподиже му брат Радомир и сна Чедка

Трешњевица — Поље

Ој путнине чекни мало, не пожели труде своје зато неки стати и читати биљег ово.
Грби Бог да прости душу СТЕФАНА Павловића из Трешњевице гробот војника друге класе Батаљона Дринског који је у 42. Г. од живота своја јуначки борећи се против Турака у рату под краљом Србије МИЛАНОМ IV Обреновићем бранећи слободу и слободу своје браће срба не остајајући исиред турске силе пред војском Српском погинуо на шиљобоу на Боју 24. јуна 1876. Год
Овај знак подижеју супруга Савка и синови Крста и Драгутин с браћом

Трешњевица — Поље

Овај знак показује вјечну успокоју поч. БОЖА Раковића из Трешњевице бив. војник друге класе батаљона дринског који је у 26 Годјни Младости своје борећи се против Турака за своју слободу Србије погинуо у бици код Пазарте 27 јуна 1876 Г.
Бог да му душу прости
Споменик овај за велике жалости подигоше браћа јединоа Сину Тужни Родитељи Дјаниа и Спасенија
С кома да се жесто сина теше

Трешњевица — Поље

Овај знак за три брата рођена МИЛЕНКО рођен 1888. Г. БОЖИДАР рођен 1890. Г. ЗДРАВКО рођен 1892. Г. Кои бивши војници X-ог пеш пука I познаа борећи се за Отаџбину и мајку Срб: погибоше за преже Ср. Бакијације на желост својих у 1915. Г. Слава им.
Спомеј овај подигоше на тужни Отац Вуле Мирковић са Унучица Добривојеа и Мојчилоа

Трешњевица — Поље

Фамилијарни споменик овај подиже Породицаи: Г: Ђ А В А Е стоиковић од Трешњевице рођеноиђе бивши члан Срби Окружја Ужичког родом из Штиткова а житељ ОВИ селе Катића. С два своја Сина Радисавоа и Радосавоа

ЛЕТА ХРИСТОВА 1862.
дабе потомци њиоа познати могли, може се имали у Фамилиа своју храбра и знамените имена Петрија Гаврила протогерја Јована, герје Илију, герја Саломила, герјоте Јанићија конје подиже манастир Клисију: герја Аксентија из Гуче Налестника драгач: герје Илију из Јоника конје за слиа и слободу србску јуначке борио и ризк орден добио, герја Сиа, кнеза Сиа, кнеза Авраа: кнеза Андрију, кнеза Кита, кнеза Мајкеће конје био вешоа при Карађорђу, кнеза Мића и Чуја Јова храброта јунака што Арапу осиече главу у руки, доби је на мегдану, не ономе браћу Ветрешке, кнеза Марка и кнеза Милосава стоиковића и кнеза Тића.
Писао и начини Радисав Чикирић из села Ртињ
Обновише умрли Милутин и правнук Павле се 5 брата 1929.
Катићи — центар села
Забележио: НИКА НИКОЛА СТОЈИЋ

ЗАПИС О ПЕТРОНИЈУ

Под пешчарном плочом
крај јужног зида цркве
цркве
почивају земне кости
рође божије Петронија
који 1825. дође ноиа
за градњу оноа храма.

Пек и на лежи ти Петроније
док над њиа у заносу
хладе ноге кове пјевајући
за преже Сабора трубчета
и других, сличних годета.

На Петронија кико и не
помиљаа.
Под ногама шјрача
пешчарна плоча
се крши, осина и брише.
Нестаја слоеа Сабрачке
браће.

Петроније лиги и трни.
Зна: разни су начини
одласка у заборав.
Он је изабрао најлепши:
уз звуке трубе.
Ника Никола СТОЈИЋ.

„ДРАГАЧЕВСКИ ТРУБАЧ", лист штампан поводом 28. Драгачевског сабора трубача у Гучи. Издавач: Самоуправни органи Сабора. Издавачки савет: Илија Станић (председник), Радоиин Обрадовић, Владета Миловановић, Љубодраг Станић, Слободан Вельовић, Живорад Ајдачић, Јован Марићић, Драган Бојовић, Радосав Кузмановић, Владан Ђурковић, Бошко Ковачевић, Григорије Радосављевић, Томислав Тодаловић и Ника Никола Стојић. Редакција: Ника Никола Стојић (главни и одговорни уредник), Радоиан М. Марићковић и Предраг Раовић. Штампа: „Димитрије Туповић" — Титово Ужице — ОЦ Пожега